

НАПРЯМ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Бодаковський Володимир Юрійович

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту;*

Андрущак Євгенія Михайлівна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту,*

Львівський національний університет імені Івана Франка

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-22>

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ФІНАНСОВОЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

В умовах ситуативного реагування економічної та політичної системи України на виклики сьогодення виникає низка стратегічних завдань для управлінців державного й приватного секторів економіки. Результативність та ефективність процесів реформування фінансової системи України дозволить управлінцям різних рівнів закласти фундамент фінансового успіху. Криза неплатежів, фінансова нестабільність, релокація бізнес процесів в країні, фізичні й економічні загрози від сусідніх держав, а також фінансові кризи світового значення змушують українське наукове фінансове товариство та практиків шукати шляхи вдосконалення фінансової інституційної інфраструктури. Адже, це дозволить забезпечити стабільне джерело фінансових ресурсів для суб'єктів економічної системи, знизити рівень вартості кредитних фінансових ресурсів та імплементувати довготермінову фінансову політику в функціонування державних інституцій, суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Саме тому дослідження фінансової інституційної інфраструктури та чинників які впливають на її функціонування чи вдосконалення є актуальним та своєчасним.

Пошуком напрямів удосконалення інфраструктури України, а саме її фінансової складової, займаються чимало вчених-науковців. Результати досліджень висвітлені в наукових працях багатьох вітчизняних учених, зокрема таких, як Д. Базилевич, Д. Ванькович, В. Геєць, В. Коваленко, Т. Ковальчук, М. Крупка, В. Міщенко, В. Пила, І. Школа та інших. З проблемами реалізації нововведень в фінансову інфраструктуру нашої країни та чинниками, які впливають на ефективність її функціонування можна ознайомитися в дослідженнях, які здійснювалися А. Даниленком, В. Корнєєвим, В. Федосовим та іншими науковцями. Доречно зазначити, що питанням імплементації нововведень в фінансову інституційну інфраструктуру не приділено належної уваги. Потребують ґрунтовного дослідження довготермінові реформи основних елементів та систем матеріально-технічного забезпечення, які впливають на інституційне середовище. Вивчення індикаторів ефективності фінансової інституційної інфраструктури й алгоритмів реагування на їх значення є стратегічно важливими.

Фінансова інституційна інфраструктура, на нашу думку, є складною внутрішньою частиною фінансової системи країни, яка формується історично під впливом економічних та політичних загроз. Її становлення та структурна якість визначають напрями трансформації економіки країни, створюють передумови ефективності, конкурентоспроможності та стабільності країни в цілому. Вона складається з специфічних інститутів, законодавчого й нормативного забезпечення. Національний банк України й Національна комісія з цінних паперів представляють інтереси держави. Банківська система України, специфічні суб'єкти фінансового ринку, підприємці та фізичні особи проектують власне бачення фінансової інституційної інфраструктури. В цілому до фінансової інституційної інфраструктури відносять сукупність фінансових методів та процесів, які можливі або наявні в економічному просторі країни та, разом з фінансовими інститутами, утворюють фінансове середовище, певний фінансовий потенціал, скористатися яким можливо фізичним, юридичним особам чи державі.

НБУ, як свідчать статистичні дані, здійснює ефективний фінансовий моніторинг діяльності банківських установ. Але, кредитний ринок не перебуває під прямим впливом центрального банку. Його інструменти не дозволяють підвищити ефективність кредитного середовища. Україна залишається й надалі економікою короткострокових фінансових ресурсів. Наявні великі надії на фінансовий ленд-ліз від МВФ на 115 млрд. дол. США, що почне діяти з травня 2023 року. Українські аналітики передбачають поживлення фінансового ринку, зростання маси «швидких грошей», зниження вартості кредитних фінансових ресурсів та зростання прибутковості депозитів [1].

На нашу думку, результативність освоєння фінансових ресурсів МВФ не така висока як прогнозують фінансові аналітики. Адже відсутність ґрунтовно вибудованої та імплементованої фінансової інституційної інфраструктури в фінансову систему України не дозволить ефективно використовувати фінансові ресурси МВФ. Ситуація на кредитному ринку може стабілізуватися але не створить передумов для розвитку підприємництва. Ми вважаємо, що необхідні цільові вкладення в українські підприємницькі проекти. Стимулювання бізнесу сприятиме збагачення фізичних осіб, зростання їх заощаджень та інвестиційної активності. Створення фінансової інституційної інфраструктури, що спрямована на обслуговування інтересів фізичних осіб, є єдиним ефективним шляхом розвитку фінансової системи України, диверсифікації її структури та підвищення фінансової стабільності країни. Банківська система не спроможна витримувати кризи як національного так і міжнародного рівня. Її прибутковість та підприємницька активність знижується. Вплив на фінансовий сектор сповільнюється, а підприємці шукають альтернативні інструменти фінансового забезпечення бізнес-процесів [2].

Децентралізація фінансової системи України необхідна. Про це свідчать процеси, які відбуваються на світовому ринку. Відбувається онлайн-революція, яка охопила системи продажів і вже згодом, на нашу думку, фінансова інфраструктура, адаптується до нових реалій. У 2022 році роздрібні продажі електронної комерції у всьому світі склали приблизно 5,7 трильйона доларів США.

Прогнозується, що протягом наступних років ця цифра зросте на 56% і до 2026 року досягне приблизно 8,1 трильйона доларів [3]. Децентралізовані системи здійснення підприємницької діяльності завдяки інтернет-інструментам показують на ринках максимальну ефективність. Фінансові установи, вважаємо, очікують аналогічні зміни.

Отже, традиційна структура фінансової системи країни потребує переосмислення. Імплементация фінансової інституційної інфраструктури, яка спрямована на фізичних осіб, дозволить не тільки акумулювати підприємницький потенціал на користь суспільства, а й створить механізми швидкого реагування на виклики сьогодення. Міжнародні фінансові інституції, а, особливо МВФ, володіють фінансовим потенціалом, але, на рівні країни, його реалізації не завжди є максимально ефективною. Вважаємо, що виключно цільове спрямування коштів в підприємницькі проекти та децентралізація фінансової системи дозволять отримати кумулятивний позитивний фінансовий ефект в довготерміновій перспективі.

Список використаної літератури:

1. Фінансовий ленд-ліз. Що Україна обіцяє зробити в обмін на \$115 млрд допомоги від МВФ та західних партнерів – план дій. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/economics/dopomoga-115-mlrd-dolariv-vid-mvf-shcho-ukrajina-povinna-zrobiti-shchob-jih-otrimati-ostanni-novini-50315663.html>.
2. Прибуток банківського сектору за 9 місяців 2022 року становив 7.4 млрд грн. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pributok-bankivskogo-sektoru-za-9-misyatsiv-2022-roku-stanoviv-74-mlrd-grn>.
3. Світова онлайн-революція, яка поки не дісталася України. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/v-riteyli-globlni-zmini-yaki-poki-ne-vidchutni-v-ukrajini-prognoz-olega-vishnyakova-50315240.html>.